

SXEDIO.844

5.8.1964: ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ- ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥΣ ΓΡΙΒΑ ΚΑΙ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΟΤΙ ΕΠΙΚΕΙΤΑΙ Η ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΤΣΕΣΟΝ

Ενώ ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Γεώργιος Παπανδρέου συμφώνησε με τον Πρόεδρο Μακάριο στα τέλη Ιουλίου του **1964** στην Αθήνα, να απορρίψουν το σχέδιο του αμερικανού πρώην Υπουργού Εξωτερικών Ντην Ατσεσον, ο ίδιος δεν απεγκλωβίστηκε από αυτό, παρά πολύ αργότερα όταν διαπίστωσε, σύμφωνα με τις δηλώσεις του, ότι το Σχέδιο Ατσεσον είχε ως τίτλο την Ένωση, αλλά ως περιεχόμενο τη διχοτόμηση.

Φαίνεται ότι ο Γεώργιος Παπανδρέου δυσκολευόταν ιδιαίτερα να απεγκλωβισθεί και περίμενε την κατάλληλη στιγμή.

Ωστόσο στην Κύπρο τα πράγματα χειροτέρευαν όλο και περισσότερο και έγινε αυτό που κατήγγειλε η Κυπριακή Κυβέρνηση και η Βουλή, αλλά και αυτό που θα έλεγε αργότερα ο Ντην Ατσεσον: Οτι αν είχε τον Έκτο Αμερικανικό στόλο στη διάθεση του, θα μπορούσε να λύσει πιο εύκολα το Κυπριακό.

Ετσι ενώ οι αμερικανοί και οι βρεταννοί μεσολαβούσαν στο Κυπριακό προσφέροντας μια Ένωση και διχοτόμηση μαζί μέσω του Ατσεσον, από την άλλη δεν παρεμπόδισαν τα τουρκικά στρατεύματα να εισβάλουν στην Κύπρο στις **8 Αυγούστου 1964** και να σπεύρουν το θάνατο και την καταστροφή, δείχνοντας στους Κυπρίους ποιος είχε το απάνω χέρι και δεν έπρεπε να τραβούν περισσότερο το σχοινί και στρέφονται προς τα ανατολικά και ιδιαίτερα προς τη Μόσχα.

Ετσι ενώ η Τουρκία όργωνε τους κυπριακούς ουρανούς και βομβάρδιζε ανεξέλεγκτα χωρίς οι αγγλοαμερικανοί να παρεμβαίνουν ή ακόμα και να καταδικάσουν την εισβολή της στη Κύπρο, στη Γενεύη ο Ατσεσον επέμενε να προωθεί το σχέδιο του, ελπίζοντας προφανώς ότι η Κυπριακή Κυβέρνηση και ο

ελληνικός κυπριακός λαός, θα υπέκυπτε και θα δεχόταν τα αγγλοαμερικανικά σχέδια.

Λίγες ημέρες πριν αρχίσουν οι βομβαρδισμοί, και συγκεκριμένα στις **5 Αυγούστου 1964**, πέντε ολόκληρες ημέρες μετά τις δημόσιες αναφορές του Προέδρου Μακαρίου στην Αθήνα και Λευκωσία ότι απερρίφθη το σχέδιο Ατσεσον, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας της Ελλάδας Πέτρος Γαρουφαλιάς και η Στρατιωτική ηγεσία ανέμεναν πως το σχέδιο Ατσεσον θα προωθείτο και πως θα επιτυγχανόταν η Ένωση.

Ο Αρχηγός της Εθνικής Φρουράς Στρατηγός Καραγιάννης αφηγήθηκε αργότερα (Φιλελευθερος **16.7.1965**):

"Το σχέδιον Ατσεσον εδημιούργει ελπίδας επιλύσεως τούτου (του Κυπριακού) διά διαπραγματεύσεων, τιθεμένου ως πρωταρχικού όρου της άμεσου Ένώσεως της Κύπρου μετά της Ελλάδος, με παροχήν ανταλλαγμάτων εις την Τουρκίαν.

Κατόπιν επιπόνων διαπραγματεύσεων, το σχέδιον τούτο εβελτιώθη εις τοιούτον σημείον, ώστε η ελληνική Κυβέρνησις έκρινε ότι με μικροτροποποιήσεις ήτο δυνατόν να αποτελέση τούτο την βάση διά την λύσιν του Κυπριακού.

Ούτως είχαν τα πράγματα, ότε την **5ην** Αυγούστου, ευρισκόμενος εις Αθήνας μετά του Στρατηγού Γρίβα- Διγενή, διά συζητήσεις μετά της Ελληνικής Κυβερνήσεως, εκλήθην υπό του Υπουργού Εθνικής Άμυνας κ. Γαρουφαλιά εις έκτακτον σύσκεψιν εις το εις ΓΕΣ γραφείον του. Την **11ην** ώραν συνεκεντρώθημεν εις το γραφείον του Υπουργού ο Στρατηγός Γρίβας- Διγενής, ο Αρχηγός του ΓΕΕΘΑ κ. Πιπιλής Ιω., ο Αρχηγός του ΓΕΣ κ. Γεννηματάς Ιω. και εγώ.

Μας ανακοίνωσεν ό κ. Υπουργός ότι τη μεσολαβήσει του Ατσεσον επροτάθη εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν η άμεσος Ένωσις της Κύπρου μετά της Ελλάδος, με ανταλλάγματα τινά, ως η αυτοδιοίκησης της τουρκικής μειονότητας και η παροχή μικράς βάσεως επί της Κύπρου εις την Τουρκίαν.

Εν συνεχεία ο κ. Υπουργός μας ετόνισεν ότι ουδεμία παραχώρησις εδαφών προβλέπεται προς την Τουρκίαν και ότι θα καταβληθώσι προσπάθειαι, όπως μη παραχωρηθή, ει δυνατόν και βάσις επί της Κύπρου, εις αυτήν.

Η αισιόδοξος αύτη προοπτική του κ. Υπουργού μας ενεθουσίασεν άπαντας τους παρευρισκομένους, συνεφωνήσαμε δε άπαντες με την γενικήν γραμμήν της εν όψει λύσεως.

Μετά το πέρας της συζητήσεως, ταύτης, ο Υπουργός κ. Γαρουφαλιάς διέταξε τους αρχηγούς των Επιτελείων ν' απέλθωσι, παρεμείναμεν δε εις το γραφείον του ο Στρατηγός Γρίβας- Διγενής και εγώ. Τότε ο Υπουργός μας επέστησε την προσοχήν επί του γεγονότος ότι επίκειται ενδεχομένως εντός του Αυγούστου η Ενωσις της Κύπρου μετά της Ελλάδος υπό τας προϋποθέσεις που συνεζητήσαμεν, μας παρεκάλεσε δε να καταβάλωμεν πάσαν προσπάθειαν, όπως διατηρηθή εις Κύπρον ηρεμία και ύψεις προς διευκόλυνσιν των διαπραγματεύσεων. Του εδώσαμεν την υπόσχεσιν ότι θα καταβάλωμεν άπάσας τας προσπάθειάς μας, διά την διατήρησιν επί μακρόν της υφισταμένης εις Κύπρον γαλήνης και ησυχίας και ανεχωρήσαμεν.

Επί του θέματος τούτου της επικειμένης δηλαδή άμέσως Ενώσεως της Κύπρου μετά της Ελλάδος, κατόπιν συμπεφωνημένης λύσεως ωμίλησε τόσον εις εμέ όσον και εις τον στρατηγόν Γρίβαν- Διγενήν και ο Πρωθυπουργός κ. Παπανδρέου, συστήσας την δημιουργίαν εν τη νήσω πνεύματος ειρηνικού και υφέσεως".